



Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2023

Oideachas Reiligiúnach

Ardleibhéal

Dé Máirt, 27 Meitheamh Tráthnóna 2:00 – 4:30

Líon Iomlán na Marcanna 320

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

Caithfidh iarrthóirí iad seo a leanas a fhreagairt —

- Ceist **amháin** as Aonad a hAon
- **Dhá** Roinn as Aonad a Dó
- Roinn **amháin** as Aonad a Trí

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na
Scrúduithe Stáit é.

Aonad a hAon

Ní mór duit ceann **amháin** den dá cheist seo a leanas a fhreagairt.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist)

Roinn A Cuardach Brí agus Luachanna

(80 marc)

Ceist 1

Freagair (a) agus (b).

- (a) (i) Samhlaigh go raibh Platón ag tabhairt óráide faoi nádúr na réaltachta do dhaoine inniu.

Ón eolas atá agat ar smaointe Phlatóin faoi nádúr na réaltachta, tabhair breac-chuntas ar phointe **amháin** a leagfadh sé béim air do dhaoine inniu, dar leat.

(20)



- (ii) Mínigh an fáth a gceapann tú go leagfadh Platón béim ar an bpointe faoi nádúr na réaltachta, a bhfuil breac-chuntas air i bpáirt (a), (i) thuas, do dhaoine inniu.

(20)

- (b) (i) Tabhair breac-chuntas ar phríomhsmaoineamh a theagasc duine **amháin** a bhaineann le forbairt an traidisiúin daonnachaigh.

(20)

- (ii) Próifíligh an chaoi a bhféadfadh smaoineamh daonnachach cuidiú le daoine atá ag cuardach bhrí na beatha i saol an lae inniu.

(20)

Ceist 2

Freagair (a) agus (b).

- (a) Úsáid samplaí agus rianaigh conas a imríonn an tuiscint ar fhoilsiú ó Dhia tionchar ar chleachtas reiligiúnach na gcreidmheach in **dhá** mhór-reiligiún dhomhanda a ndearna tú staidéar orthu.

(40)

- (b) Mínigh **dhá** chúis a bhféadfadh daoine a bheith ar nós cuma liom maidir le bheith ag lorg bhrí na beatha i saol an lae inniu.

(40)



Aonad a Dó

Ní mór duit **dhá** cheann de na trí roinn seo a leanas a fhreagairt.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

Roinn B An Chríostaíocht: Bunús agus Cur in Iúl Comhaimseartha (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) (i) Breac cuntas gearr ar an tuiscint ar Íosa Nazórach a chuirtear i láthair inniu i sampla as ceann **amháin** díobh seo: ● Ealaín ● Scannánaíocht ● Ceol (20)
- (ii) Mínigh an fáth a bhfuil an tuiscint ar Íosa Nazórach ar thug tú breac-chuntas uirthi i bpáirt (a), (i) thuas, tábhachtach do Chríostaithe an lae inniu. (20)
- (b) Déan cur síos ar **dhá** shampla de na bealaí éagsúla ar theagasc Íosa Nazórach a lucht leanúna faoi Ríocht Dé lena bhriathra agus lena ghníomhartha. (40)
- (c) Próifíligh an chaoi a bhfuil sainchreideamh Críostaí **amháin** ag iarraidh leanúint ar aghaidh le misean Íosa tríd an obair a dhéanann siad i saol an lae inniu. (40)

Roinn C Reiligiúin Dhomhanda (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) (i) Rianaigh an chaoi ar féidir an tionchar ag dhá smaoineamh a bhaineann le reiligiún príomhúil a fheiceáil i mór-reiligiún domhanda a ndearna tú staidéar air. (20)
- (ii) Tá méadú tagtha ar líon na reiligiún éagsúil in Éirinn le blianta beaga anuas. Cuir síos ar threocht **eile** i reiligiún in Éirinn atá tagtha chun cinn le blianta beaga anuas. (20)
- (b) Cuir i gcomparáid an chaoi a ndéantar na scéalta bunaidh a bhaineann le reiligiún **amháin** as LIOSTA A agus reiligiún **amháin** as LIOSTA B a mheabhrú inniu ag féilte reiligiúnacha:
Liosta A: ● An Chríostaíocht ● An Giúdachas
Liosta B: ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam (40)
- (c) Tabhair breac-chuntas ar an gcaoi a bhféadfadh ról a bheith ag dialóg idirchreidmheach chun cuidiú le réiteach a fháil ar chás coimhlinte a ndearna tú staidéar air. (40)

Roinn D Cinneadh Morálta a Dhéanamh (80 marc)

Freagair dhá cheann ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c).

- (a) Déan cur síos ar shampla de na saincheisteanna morálta a bhí ina n-údair imní do dhaoine a mhair i **ngach** ceann de na sibhialtachaí ársa seo: ● Na hEabhraigh ● Na Rómhánaigh (40)
- (b) ● An Búdachas ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas
Roghnaigh **dhá** cheann de na reiligiúin thuas agus rianaigh conas a d'fhéadfadh bunphrionsabal óna dteagasc tionchar a imirt ar thuiscint a mball ar iompar ceart agus mícheart i gcás ar leith. (40)
- (c) Mínigh conas a d'fhéadfadh coinsias oilte a bheith ag duine é/í a threorú lena iompar ar bhealach aibí morálta nuair a bheadh cinneadh le déanamh. (40)

Aonad a Trí

Ní mór duit ceann **amháin** de na ceithre roinn seo a leanas a fhreagairt.

(Tá 80 marc ag gabháil le gach roinn)

Roinn E Reiligiún agus Inscne (80 marc)

Freagair ceann amháin ar bith de pháirteanna: (a), (b), (c), (d).

- (a) Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi a léirítear íomhá Dé sna róil a d'imir fir agus mná i stair an tslánaithe a bhfuil breac-chuntas uirthi sna Scrioptúir Eabhrase. (80)

nó

- (b) (i) Déan cur síos ar cad a tharla nuair a theagmhaigh Íosa le bean, teagmháil a bhfuil breac-chuntas uirthi i gceann **amháin** de na Soiscéil seo:
- Soiscéal Eoin
 - Soiscéal Lúcaís
 - Soiscéal Mharcais
 - Soiscéal Mhatha
- (40)

- (ii) Mínigh impleachtaí na teagmhála a bhfuil cur síos uirthi i bpáirt (b), (i) thuas do Chríostaithe an lae inniu. (40)

nó

- (c) Scrúdaigh an difríocht sa chaoi a ndéantar cur síos ar Mhuire, máthair Íosa, in **dhá** cheann de na Soiscéil seo:
- Soiscéal Eoin
 - Soiscéal Lúcaís
 - Soiscéal Mharcais
 - Soiscéal Mhatha
- (80)

nó

- (d) Déan cur síos ar shamplaí ó thraidisiún Críostaí den chaoi a bhféadfadh inscne duine dul i bhfeidhm ar an taithí a bheadh aige/aici orthu seo:
- Cumasú nó Saoirse
 - Eisiamh nó Leatrom
- (80)

Roinn F Saincheisteanna Córa agus Síochána (80 marc)

Freagair (a) nó (b).

- (a) Is féidir an chóir a thuiscint mar – ● Cothrom na Féinne
● Comhionannas a Chur Chun Cinn



Mínigh na príomhláidreachtaí agus na príomhlaigí atá i **ngach** ceann de na tuiscintí ar an gcóir thuas le caidreamh maith a chur chun cinn idir dhaoine. (80)

nó

- (b) ● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas
- Úsáid samplaí agus cuir síos ar an gcaoi a bhféadfadh teagasc **dhá** cheann de na reiligiúin thuas dul i gcion ar a mbaill le dul ag obair ar son na síochána i saol an lae inniu. (80)

Roinn G Adhradh, Urnaí agus Deasghnáth

(80 marc)

Freagair (a) nó (b).

- (a) (i) 'Tá siombailí cumhachtach mar is comharthaí infheicthe iad ar réaltachtaí dofheicthe.'
Pléigh an fhianaise don ráiteas seo agus tagair don tslí a mbaintear úsáid as siombailí sa sacraimint/sa cheiliúradh sacraimintiúil in **dhá** shainchreideamh Chríostaí inniu. (40)
- (ii) ● Machnamh ● Eispéireas Reiligiúnach
Úsáid samplaí agus cuir síos ar an ról a d'fhéadfadh **gach** ceann acu sin thuas a imirt ar shaol urnaí daoine creidmheacha sa lá atá inniu ann. (40)

nó

- (b) Scrúdaigh an chaoi a léirítear creideamh reiligiúnach sna gnéithe a mharcálann spás mar spás naofa do bhaill de **dhá** cheann de na reiligiúin seo a leanas:
● An Búdachas ● An Chríostaíocht ● An Hiondúchas ● Ioslam ● An Giúdachas (80)

Roinn H An Bíobla: Litríocht agus Téacs Diaga

(80 marc)

Freagair (a) nó (b).

- (a) (i) Mínigh **dhá** chúis a bhféadfaí cur síos ar na Saim mar fhlíocht, agus tagair do Shalm acrastach nó athráiteach a ndearna tú staidéar air. (40)
- (ii) Pléigh tábhacht na scéalaíochta sa Bhíobla agus tagair do scéal Iób agus a ábharthacht do dhaoine creidmheacha sa lá atá inniu ann. (40)

nó

- (b) (i) Déan cur síos ar **dhá** shampla den chaoi ar caomhnaíodh traidisiúin bhéil in aon cheann de na soiscéil seo:

- Soiscéal Eoin ● Soiscéal Lúcaís
● Soiscéal Mharcais ● Soiscéal Mhatha

(40)



- (ii) Úsáid samplaí agus mínigh conas a chreidtear go raibh ról ag doiciméad 'Q' i gcur le chéile na Soiscéal sionoptach. (40)

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo

Admhálacha

Íomhánna

Íomhánna ar leathanach 2: An Chéad Pictiúr: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.istockphoto.com%2Fillustrations%2Fperson-giving-a-speech-silhouette&psig=AOvVaw2RFGFg0ZAZWr7SyfUruBWC&ust=1674123372952000&source=images&cd=vfe&ved=0CA0QjRxqFwoTCJjnxex0PwCFQAAAAAdAAAAABAW>.
An Dara Pictiúr: <https://www.istockphoto.com/vector/diverse-crowd-of-people-of-different-ages-and-races-gm1224590709-360139734>.

Íomhá ar leathanach 4: <https://www.dreamstime.com/royalty-free-stock-image-hand-holding-scales-justice-image17357286>.

Íomhá ar leathanach 5: <https://www.twinkl.ie/illustration/gospels>.

Téacsanna

Téacs ar leathanach 5: <https://www.azquotes.com/quote/1341910>.

Ná tabhairt an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt orthu, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche an mheasúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir *Alt 53(5) den Acht Um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdraithe an scrúdpháipéir seo.

Ardteistiméireacht – Ardleibhéal

Oideachas Reiligiúnach

Dé Máirt, 27 Meitheamh

Tráthnóna 2:00 – 4:30